

LUTHER, MARTIN
FJELLSTRÖM, PEHR

**Doctor Martini Lutheri Uttjeb catechismus.
Stokholmesn trukketum Lars Salviusen ludne
1744.**

Stockholm
1744

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

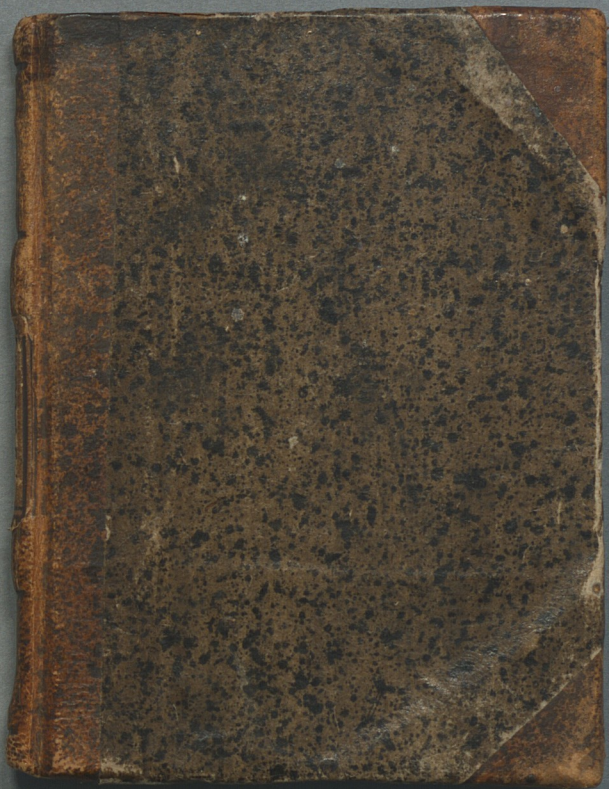
- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

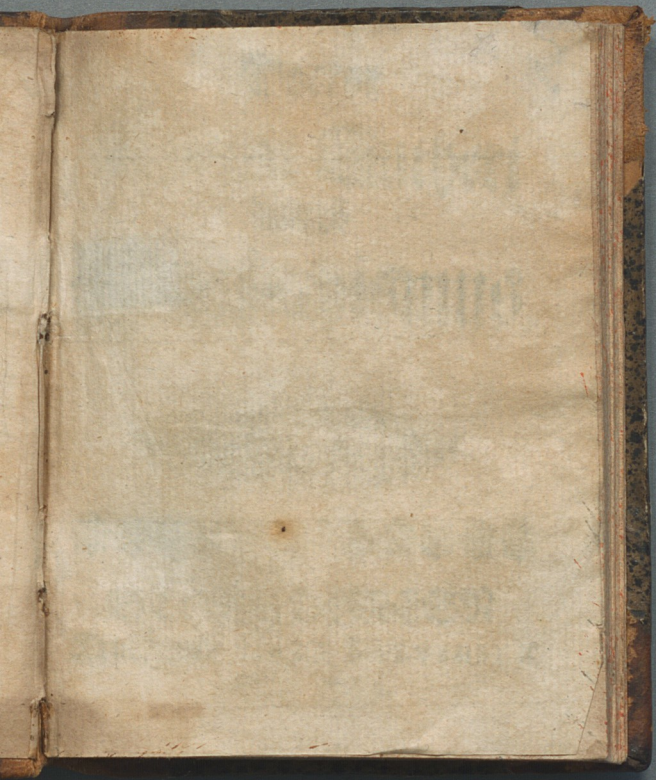
Litt.

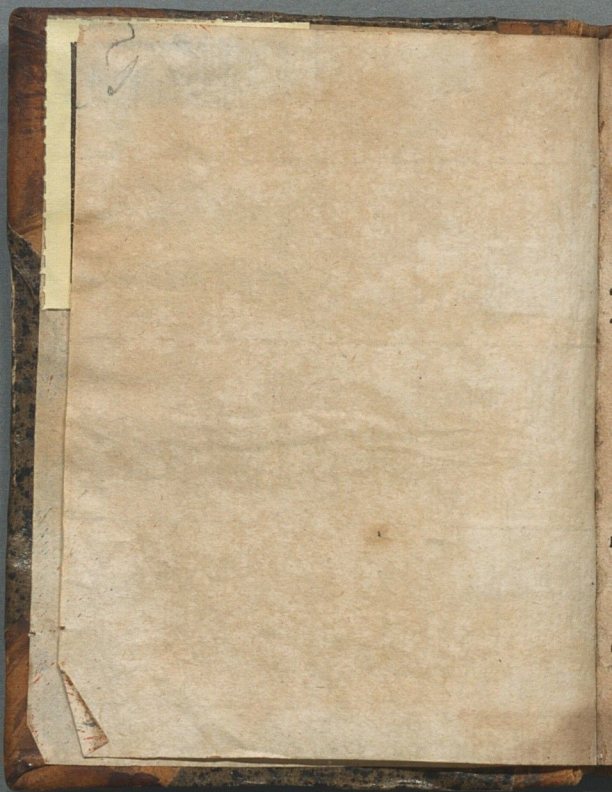
Lapsk

1700-1829

på Lapska.

LUTHER, M.

Doctor
Martini Lutheri
Uttjeb
Cathechismus.

STORHOLMEN
Trukketum LARS SALVIUSEN
Ludne 1744.

Small faint text at the top of the page.

Large faint text, possibly a title or header, located in the upper middle section.

Small faint text located below the upper middle section.

Large faint text, possibly a title or header, located in the middle section.

A row of small, faint decorative symbols or characters.

A row of small, faint decorative symbols or characters.

A row of small, faint decorative symbols or characters.

Small faint text at the bottom of the page.

Submelen Lofke Budah,
Dat Wuostes Buda.

Wen Leb HEKra to
Submel / Todn ih galk
ätja Submelit adnet mo auten.

Mi li Dat? Wastetes

Mije gallebe kaiti pajel ballet ja
etses Submeleb ja biejet kait jakkob
ja torwob so nal.

Dat mubbe buda
Todn ih gall dossen wakdet
HERran to Zubmelen nammeb;
Zutte HERra i galka luitet so pak-
kadenna jukko alde nammeb dos-
sen walda.

Mi le Dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etsset Zub-
meleb, watepe garrot jälla wuordo
no alde nammin, eye näitastalle,
geleste jälla bette. Walla gallebe
tjorwotet dab kaisen hetesn, rok-
kolet, litet ja rampet.

dat kolmad buda.

Muitaje, wai todn ailesin ad-
nah läggestem peiweb.

Mi le Dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etsset Zub-
meleb

meleb, abma doffien adnebe predt
kob jälla alde bakab; walla gallebe
adnet dab ailesin, kullet dab gärd,
dnast ja läret.

Dat neshad Buda.

Todn galkah kudnetet (*)
attjabt ja ednabt wai tunji
puorist siaddali / ja todn gukke
wesolih ädnamen nahn.

Mi le dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etsen jub
meleb, wai mije epe doffien adne
mijen aittigit ja Herrait, jälla
sijeb māradata: Walla gallebe si-
jeb kudnesn (**) adnet, deudnahet

2 3

sijeb

(*) ärot.

(**) ärosne.

sijeb, kuldelet sijeb, etset ja adnet
sijeb tjalmi auten.

Dat witad Buda.

Todn ih galk kadedet.

Mi le dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etset Tubameleb, wai epe mabken stadait
dakke queismaseni alde haggi,
jalla so wuost madde: Walla gal-
lebe wekketet ja morretet so (*) kait
alde haggan hetesit.

Dat kotad buda.

Todn ih galk horab dakket.

Mi le dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etset
Tubmeleb, wai adnebe akt rained
ja tjabbes wiesomeb, gabbatiaf us-

gulmi,

(*) mairahab adnet.

siulmi, bakoi ja bargoi; ja wai fäs
ra gutte etsa ja kundnesu adna äkte
gradnebs (*).

Dat gjetjad Buda.

Todn ih galk suoladet:

Mi le dat? Wastetes.

Mije galkebe ballet ja etses
Zubmeleb, wai epe erit walde mi
jen queimen pednikit jälla dawerit,
jälla darot äsasin ja äsestemin mi
jen wuolan buokte: walla galkebe
wekketet wai so dawer ja wiesum
rade luli änanet ja warjelowet.

Dat laktfad buda.

Todn ih galk wittenastet fal-
skelaka queimat wuost.

U 4

Mi

(*) galagie queimebs.

Mi le dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etses Tub
meleb, wai epe falskelaka gelesse,
bette, baktjost, hale (*) mijen
queimeb, jalla buokte so nal paha
sakeb: Walla gallebe wastetet so aus
test, ussjotet ja halet puorit alde
bira ja jargelet kait puoremusi.

Dat äktsad Buda.

Todu ih galk ustob adnet
queimat kätai.

Mi le dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etses Tub
meleb, wai epe suokesitt rite mis
jen queimen arbeb, ämeb jalla kät
teb, ja buokte daite egime wuo
lan maines wuofetemin aiwe go
restos

(*) padnatalle:

rekto sjaddali; walla gallebe
wekketet, wai sodn amitis luli
aimon adnet ja niktet.

Dat lokkad Buda.

Todn ih galk uftob adnet
queimat nisuni / ifen alde swa-
nafi jälla tårdnoi / ifen alde
wuokfai / ifen alde åsnai jälla
massaken / mi alde le.

Mi le dat? Wastetes.

Mije gallebe ballet ja etset
Zubneleb, wai epe kese, suokke jälla
bette queimesteni alde nisuneb jål-
la deudnarit; walla puorebut gal-
lebe dassa wekketet, wai sije lu-
lin orrot ja daktet mi sijt herri.

A 5

Maitte

Maite jatta dale jubmel kaiti
dai budai bira?

Daite jatta sodn.

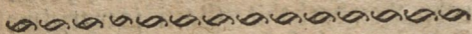
Mon HErra to Jubmel leb aft
wekses haddoteje, jukko ättab aiti-
gi assjit manai ual kitt kolmad ja
neljad buolwi daiti, gutteh mo was-
sjoteh: ja dakkab armowuoteh
mädde tusenita, daiti, gutteh mo
etseh ja mo budait adnetheh.

Mi le dat? Wassetes.

Jubmel aita (*), jutte sodn sita pak-
katet (**), kait sijeh, gutteh daite budait
pajelmanneh; dandiet galkebe ballet alde
märest, abma mäddebe alde budai ruost.
Walla armobs ja kait puorit toiwota
(***) sodn siji gutteh dait budait adne-
teh.

(* mitta. (**)rangastet. (***)lopa
peta. jatta.

teh. dandiet gallebe etset so, forvot so
nal ja gárdnast daffet alde budai mete.

II.

Apostologie Sakkolwas.

Dat wuostes Artikel: Siudnede-
men bira.

Mon jakkab Jubmelen Ut-
tjen kais wekses almen ja ad-
namen siudnedien nala.

Mi le dat? Wastetes.

Mon jakkab jutte jubmel le mo siud-
nedam, ja kais kreaturit: waddam mun-
si kroppeb ja siatob, tialmit, beljit ja kais
lattasit, iarmeb ja kais miälit. ja jutte
sodn. dait anje pajasadnet. Dassa ai
wad

wabba munji waljet ja färt peiven, pit-
tasit ja biebmob, kätob ja heimab ni-
suneb ja manait, wiesob ja älob; ja kait
rubmahan darbahit. Gatti ja warjel mo-
skadast, wahakest ja kait pahast. Ja
dait kait daffa sodn tjäll armost ja attjes
lagie puorewuotestas wana kait mo deud-
nahemen ja wuokeswuoten. Suoi kait
ki autest mon leb laifoges so (*) kitet ja
rampot, deudnahet ja garotet. (**) Dat
le wittast sadnes.

Dat mubbe Artikel Lädnestemen
hira.

Ja Jesus Christusen nala/
alde aine Pardnen mien Her-
ran/ jukko ablanom le ailes
wuoigenest; Kägatom neite
Ma-

(*) wiesfoges. (**) kulselot.

Mariaſt. Pinetom Pontius
Pilatusen tuolen. Krufinau-
letum; iabmam ja gröptetum.
Wuoloshwölgam helweti.
Kolmad peitwen pajastjödtes
lam iabmeki lute. Pajashwöl-
gam almai. Tiofkahemen
kaiwefses Zubmelen attien
älkes gätennaln. Dobbelt wast
bäteje döbmetet wiesojit ja iab-
mekit.

Mi le Dat? Wastetes.

Mon jakkab, jutte JEsus Christus
ſadnes Zubmel räгатom attjest ekewisn,
ja ai ſadnes almagie räгатom Meite Ma-
riaſt, le mo HErra; jukko mo eritlappom
19

ja döbmatom almagieb tjoutam, lädneftan
ja widnim le kaifist suddoist, jabmemest ja
perfelem samost, i gullin jälla silbina
walla ailes ja deures warrinis, ja egjes
mainetes pinoin ja jabmemin. Dandies
udtiub mon sjaddet alde ämin, orrot ja
wiesot so wuolen alde riefen: ja deude
nahet so ekewen räktfärdogruotesn, ma
neteswuotesn ja salogwuotesn; nau go
sodn jabmemest pajastjödjelämle, wieso
ja därjo ekewen aikai. Dat le wittast
fadnes.

Dat Kolmad Hartikel.

Uilestemien bira.

Mon jakkab dan ailes wuoi=
genen nal; aft ailes kaifasagie
Kyrkob: dai ailesi säbrenuoi=
teb: suddoi andagas luitemeb:

ad=

ädtjen pajas tjödtjelemb: ja
ekewen elemb. Amen

Mi li Dat? Wastetes.

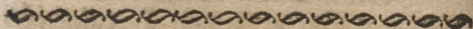
Mon jakkab jutte mon ib egjen jär-
mest jälla famost matte jakket, jälla bätet
mo HERRAN JESUS Christusen lusa (*);
walla dat ailes wuoigenes le mo kottjom
Ewangeliumen giada, pajastjoukam mo
egies waddesi (**) queim, ailestam ja
adnetam mo räktes jakkosn. Man go sodn
obba Christelagie tjäggelwaseb ädnamen
naln kottjo, tjägga, pajas tjouka, ailesta,
ja JESUS Christusisne adneta ja warjela
räktes jakkosn. Tuon Christelagie tjäg-
gelwasesn sodn munji ja kaitit jakkolagit
peiwest peiwan armosikt andagas kuita
kaitit suddoit; ja galka mangemus peiwen
pajasräbot (***) mo ja kaitit jabmekit,

(*) gäif. (**) waddaltafi.

(***) pajas buoftet.

ja

ja waddet munsi kais Christjakkolaai
queim aft efewen, elemeh. Datt le wittast
fadnes.

III.

HC Kran Rokkolwas.

Attje mijen / iukko leh almish.

Mi ledat? Wastetes.

Zubmel sita daina mijeh nitoo
ratet wai jakkalime jutte sodu le
mijen räktes Attje, ja mi je lepe al
de räktes manah, wai jaloslaka,
ja kais torwoina so sulime rokkolet,
nau go puore manah etseles ato
tjehs.

Dat

Dat Wuostes rokkolwäs.
Ailesin siaddes to namme.

Mi le Dat? Wastetes

Zubmelen namme le egjestes
niokes (*) ailes; Balla miije rok-
kolebe daan rokkolesne, wai dat ai
mijen ludne ailesin siaddalli.

Gotte ja kässe sjadda Dat? Wastetes

Kässe Zubmelen bako räkto
ja tjälgesikt äppetua, ja miije
dan mete go Zubmelen manait
berri, Zubmelen ballofn wjesobe;
dab wadde miiji puore almen Att-
tje. Balla dat, jukko ätjalaka
äppeta ja wjeso, än go Zubmelen
bako äppeta, sodn oaiilesta Zubme-
len nammeb mijen kaskan. Daste
warjele mijeb, o almen Atttje.

B

Dat

Dat mubbe rokkolwas.
Bâtes to rife.

Mi le dat? Wastetes.

Zubmelen rife bâta mai (*) egit
stes mijen rokkolesen wana, wal
la mijen rokkolebe daan rokkolesne
wai dat ai mijen gâck bātali.

Gotte ja kâsse sjadda dat? Wastetes.

Kâsse mijen almen attje waddo
miji alles wuwigenebs, wai mij
alde armon gjada jakkebe alde al
les bakoit; ja adnebe aft alles wie
someb daan wâraldesn, ja âsta ete
wen aikai wiesobe.

Dat kolniad rokkolwas.

Siaddes to wiljo go almesn
nau ai âdnamen naln.

Mi le dat? Wastetes.

Zubmelen puore ja armokes wiljo
sjadda mai wana mijen rokkol-
wasen; walla miije rokkolebe daan
rokkolwasin, wai dat ai mijen
ludne sjaddasi.

Gotte ja kasse sjadda dat? Wastetes.

Kasse Zubmel ajeta mijen ad-
tjelagie wiljob, ja eritwalda
kaiik paha radit, perkelen ja wa-
ralden badtjemit (*) gutteh ah ba-
je mijeb Zubmelen nammeb aile-
stet, ja alde rikeb mijen gait
batet. Ja kasse sodn weksota ja nan-
nost adnela mijeb so bakosn ja jak-
kosn kitt nokkemi: Die sjadda so
puore ja armokes wiljo.

B 2

Dat

(*) aikomit.

Dat neljad rokkolwas.
Mijen färten peiwen laipe
wadde mihi udne.

Mi le dat? Wastetes.

Zubmel wadda mai mijen ro
kol wasen wana färt peiwesagie lai
peb kaikit almagit (ja ai daiti-pa
hait), walla miije rokkolebe daan
rokkolesne, wat mattaline däbde
dab puorewuoteb, ja kitemin duoc
stot mijen färten peiwen laipeb.

Mi le färt peiwesagie laipe?

Wastetes.

Kait', maite kroppen biebntou
ja darbaben sjättar: nar go bor
vamus, jalkamus, pilttes, kâte ja hel
ma, äker (*) älo ja gaudueh, da
wer

(*) hälte.

wer ja pednik puore wiesum, puore
manah, puore deudnareh puoraf
ja jakkolagie äiwelagie, puore dâr-
jotem, puore ja sjättot dalke, rafe(*)
warrestwot, tjabbes dapeh ja
Eudne, puore wâneh, jakkoles grad-
neh, ja wele daggareh.

Dat wittad Rokkolwas.

Za luite miij miien laikoit
andagas nau go ai miie luite-
be miien welkolagit.

Mi le dat? Wastetes.

Mije rokkolebe daan rokkolwas
fin, wai miien almen attje i luli
gätjet miien suddoit, ja sijen diet
heitet, miien rokkolwasch. Tutte

B 3

mie

(*) rauhe, rabe.

mije epe le wuokeseh ädtjot maite
anobe, epeken le daite deudnahan.
walla, wat sodn sitali daite kait
miji waddet armostes. Tutte mi
je färt peiwen mäddeleka suddob
dakkebe, ja epe deudnabe ätjaseb
än go pakkaduseb. Die sitebe at
dan wuoste waimost andagas lue
tet, ja gärdnast siji puorit dakket,
jukko mijen wuoste mäddeh.

Dat kotad rokkolwas.

Ja ale sislaide mijeb gätties
lebmai.

Mi le dat? Wastetes.

Zubmel i guttebken gättjela, wal
la mije rokkolebe daan rokkolwasin,
wat Zubmel lust mijeb gattet ja
war-

warjelet, abma perket, wäräld ja
egjeme ädtje mijeb betta ja tjajeta
wane jakkoi, (*) quoktastallemi ja
ätja stuore suddoit ja mädtoit. Ja
jus daina gättjelowebe, wai mi
dauk mangemust lulime oltet (*) ja
widnarin orrot.

Dat Sjetjad rokkolwas.

Walla warjel mijeb pahast.

Mi le Dat? Wastetes.

Mije rokkolebe daan rokkolesin,
nau go alten bakoin, wai mi
almen Uttje lult mijeb tjoutet kai-
kest pahast gäbbatjak kropsen, siäs-
lon, dawerin, ja kudnen goutot.
Ja mangemust, kasse jabuim aike
bäta, waddet miji alt salog nok-

B 4

femeb,

(*) epejakkoi (**) woitet, widnet.

keneb, ja armost waldest mijeb
daate waiwes waraldest egjes gatt
almat.

AMEN.

Mi le Dat? Wastetes:

Mai mon wittes orrolim dan
nal, jutte daggar rokkolet liko mijeb
almen Altjai ja sust le kolosowum
Jutte sodn le egie kottjom mijeb
nante rokkolet, ja totwotam, jut
te sodn mijeb kullet sita. Amen,
Amen, Dat le paits, paits, Da
galka nau sjaddet.

IV.

Dat ailes kasketemen
Sacrament.

Wuostaken.

Mi le kasketes? Wasketes.

Kasketes i le goros tjatse ahtain,
walla le tjatse koitjotowum Jub-
melen budasni ja ahtetum Jubme-
len bakoim.

Gutte le dat sabma Jubmelen ba-
ko? Wasketes.

Dat, juob mijen HERRa Chri-
stus jätta Mattheusen ludne man-
genus Capitelesne:

Wadset uskos kaik wäraldi, ja
W 5 äpe

äppetet kaikit hednigit, ja kastetet
sijeb Uttjen nammesu, Bard-
nen, ja dan ailes Wuoligeneu.

Mubbadest.

Mab ankut adna Kastetes egjenis?
Wastetes.

Kastetes adna egjenis, ja wad-
da suddoi andagas luiteneb, tjou-
ta jabnemest ja verkelest, ja wad-
da ekewen salogwuoteb kaik siji gut-
teh jalkkeh maite Zubmelen bako ja
toiwotas jätteh.

Gutteh läh dah Zubmelen bako ja
toiwotas? Wastetes.

Dah, juoitte mijen HERRa
Christus jätta Marcusen ludne
mangeimus kapitelesne:

Dat jalkko jalka ja kastetua sopu
galka

galka salogin sjaddet; walla dat,
jukkan i jakke, sodn galka döbmeto-
wet.

Kolmadest.

Gohte matta tjatse daggar stuore
bargoit dakter? Wastetes.

Tjatse sadnassitt i dab dakka,
walla Zubmelen bako, jukkan le tja-
sesne ja tjatsin, ja jakko, juok dag-
gar Zubmelen bakoit tjatsesu jakka,
ja dan ual torwo; jute Zubmelen
bakon wana i le tjatse ätja go tjatse,
ja i le miken kastetes; walla Zub-
melen bokoina le dat akt kastetes,
dat le akt armo diewas jeleimen
tjatse ja ädderägatenen basselwas
dan ailes wuotgenesu, nau go ai-
les

les Paulus hålla Titusen Insa kol-
mad Capitelesne;

Egjes armowuoten mete dat
kat sodn mijeb salogin ådderågates
men basselwaser ja dan ailes wuoi-
genen åddestemen gjada, juob sodn
mijen pajel waljast ulkos niorko-
tam le gjada mijen lāduestejen Je-
sum Christum, wat mi je, gutteb
lepe råktsfårdogin sjaddam alde ar-
mon gjada, gallebe arbelagin sjad-
det ekemen elemi torwon (*) mete.
Dat le wittast sadnes.

Nejadedst.

Maab märki daggar fastetes tjatfesne?
Wastetes.

Dat märki, jutte dat wuores
adam

(*) torwon

adam miſen ſiſne galka färt peiweſ
ſagie ſangertemen ja puoretemen
gjada gaſkaſtomet (*), ja jabmet
kaik ſuddoi ja uſtoi quieti, ja waſt
peiweſt peiwan pajanet ja tjođtje
let alt ädde almagie, juok räktſ-
färdogwuoteſu ja raineſwuoteſu
ekewen aikai Jubmelen auten wie
ſot galka.

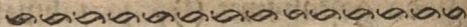
Gusne(**)le dat tjaletum? Waſtetes:
Miles Paulus jätta Romari kotad
Capiteleſne:

Mije lepe gröptetum (***) Chri-
ſtusina kaſtetemen gjada jabmemi,
wai go Chriſtus le jabmeki lute
pajas räſotum attjen herlogwuote-
ten

(*) tiudnaſturwat. (**)gonnes.

(***) hautetum.

ten gjada, nau gaskabe ai mijs
mannet akt ädde wiesomesu.

V.

Suddo däbdestemen bir.

Mi le skallo jälla suddo däbdestem?
Wastetes.

Skallo jälla Suddo däbdestem
le quekte bekket: akt, jutt almagie
suddoit däbdest inubbe jutt al
magie suddoites andages ädtjo
Skallo attjest, nau go Tubmelest
egiestes: ja i quoktaladde dan nal,
ainat jakka ällast, jutte suddoh läb
andages luitatum, Tubmelen aw
ten almesu.

Gute

Guttit Suddoit galka almagie dāb:
destet? Wastetes.

Zubmelen auten galk almagie
egiebs laigokasen adnet gaitit sud-
doit, nau daite juoite miije epe
dābde jālla diete egjeme sudne, nau
go miije attje mijen rokkelesne dak-
tebe: walla Skallo Attjai galke-
be goras daite suddoit dābdestet,
juoite miije dietebe ja waimosne
dābdebe ja gutteh mijen waimon
wittenastemeb waiweteh.

Gutteh leh dah? Wastetes.

Sāgje wiesom wuokasat, Zub-
melen lokke budai mete. Jus leh
akt Attje, Edne, Bardne, neite,
husbonda, Emet, jālla fagge etc.
jus

jus todn leh ofulloges orrom,
ojakkoles, laike, määraf, stetes. (*)
jus gänke wuost leh määdam bakol
jälla borgoi, siulatam, gelestam
jälla stintsostwuotest stadab dalk-
karr.

Uivate mo änekes laika gofte mon
galkab suddoit däbdestet?

Nau galka todn jättet Skallo attjain
Vuore Herra. Mon rokkotab wai sitalib
fuldetet mo suddo däbdestemeb, ja luitet
munji suddoit andages Submeten sajen.

Jus todn leh akt deudnar, die
jätte: mon waiwan suddar egien
laikogasen adnad kaikit suddoit: ai-
nes däbdestab do auten, jutte mon
leh akt deudnar jälla kagge etc.
walla

(*) leido.

wassla mon deudnasab, datte wär:
rab! katebondam ojakkoleslaka: doh:
ben ja dobben ib le daktam mab kate:
bända ja Emet kättjom läh, mon leb
sijeb määrattam ja buoktam sijeb
garroi ja bälkoi, mon leb laikastal:
lam ja pajem skadab siaddet: mon
leb wastet dämētam (*) bokoi ja bar:
goi, gierdemettom ja niälmoges
orrom, bielkam mo jäbdasi queim
etc. dab kait dale pahan adnab.
ja anob arbmob, mon sitab gār:
dna egjem puoretet.

Ukt katebonda ja Emet, jättes
nautte: aines dābdestab mon to
tuten, jutt mon ib le jakkoleslaka
pajasbiebmam manaiten ja kag:
giten.

(*) Käwetam.

giten. ib se ätvetam sijeb Zubmes
melen äroi. Mon leb garrotam ja
dässjen waldam Zubmelen Nam-
meb, pahait exempel (*) wuofetam
baroi ja bargoi, wiesogradniten
stadab dakkam, mädasit baktjost
hälam: wigteb ja mäteb falskem ila
deurasift wuobdam, falske äfasit
wuobdam (**) ja mab sodn ätja laka
Zubmelen budai ja wiesom wuo-
kases wuofte ligja mädnam.

Zus at guttef i daggarit jalla
stworabit suddoit egiesin gaudne die
ellus änebu hugso jalla dakkotale
lo allafas suddoit, ja daine suddo
däbdestemestwaimonaggemeb daki
ket. Minat sardno akteb jalla quef-
tit,

(*) esmärkit (**) duofem

tit, juoste dieta, nante: Alnes
dåbdestab to auten jutte mon sames
palen garrotijib sames palen wastes
bakoit hålib sames palen duob N.
jalla, dab N. wangodattib. ja nau
dipte. Jus ai ih mablen eginet diete,
mi dauk i ludnofen matte siad det, die
ale mablen aines sardno: walla auo
suddoi luitemeb, dan almoges suddoi
dåbdestemen mete, juob todn dakah
skalla Uttjen auten, nante.

Mon wairwan ja suddoges almagie etc.
Armoles Jubmel ja Almen Uttje.

Dan nal galk skallo Uttje jättet.

Jubmel lekes tunji Armoles ja
nannostes to jakkob. Amen.

Ja wele: jalka kus ai, jutte mo luitem le
Jubmelen luitam.

Wastetes. Ja.

Bele jätta skalla: Attie siabdes tunji
nau go jakkah.

Ja mon, mijen HERRan JEsus
Christusen kottjomen mete luita
tab tunji to suddoit andagas, Jub
melen Attien Nammesu Pardnen
ja don Ailes Wuolgenen. Amen.
Wadse rafesu.

VI.

Altaren Sacrament.

Mi le Altaren Sacrament?

Wastetes.

Dat le mijen HERRan JEsus Christu
sen sadnes rubme ja warra laipen ja wis
nen wuolen, miji Christegasit borret ja ju
ket

Let Christusest egiestes kottjotum ja biesetum.

Gonnes le dat tjaletum? Wasketes;

Nau tjaleb dah ailes Ewangelisteh Mattheus, Marcus, Lucas ja ailes Paulus.

Mijen HERRA JESUS CHRISTUS' dan ijan kasse sodu bertetowi, waldi sodu laipeh, kiti ja daji dab, ja waddi appetesalmaitis ja jätti: waldet ja borret: daat le mo rubome, jukko tijen autest ulkoswadsdetua. Dab dattet mo muitulasin.

Kau ai waldi sodu kasseb ekkedes mallasen mangel, kiti ja waddi sijt, ja jätti: waldet ja jnkket daaste kaitkeh. Daat kask le dat adde

testament mo warressi, jukko'tijen
ja maddast antest ulkosniorkotua
suddoi andagas luitemi. Dab daf-
ket man datwai go tije jukkebet mo
muitulasin.

Maitte aukit adna' dat borrem ja
jukkem egjenis? Wasteres:

Dab dieteteh daah bakoh: tijen
antest ulkoswaddetun ja ulkosnor-
korum suddoi andagas luitemi;
Dat le, jutte mihi daan Sacra-
mentesu suddoi andagas luitem,
jelem ja salogwuot daggar bakoi
gjada waddetoweh; jutte, gusne sud-
doi andagas luitem le, dasne le ai
(* jelem ja salogwuot.

Goite marta, koppelagle borrem

(* mait;

ja jukkem dattet daggat stuore par-
goit? Wastetes.

Borrem ja jukkem i dab dalka
walla bakoh, gutteh daaene tjodtjoh:
tijen autest ulkoswaddetum ja ul-
kosniorkotum suddoi andagas luit-
temi, gutteh bakoh, aktin dan
kroppelagie borremin ja jukkemin,
leh daan Sacramenten aiwebekke.
Ja dat, iuok jalka dait bakoit,
sodn adna maite sije toiwoteh, (*)
nammatum suddoi andagas luites
meb.

Gå ådejo dab Sacramenteb wuos-
tes laka? Wastetes.

Borrek orrot ja kropsen goutoi
egjebs garwet (**) le mai ukt ulkole

E 4

des

(*) jatteh loppeteh (**) reitet;

des sjätteswuot. Walla dat le
rättslaka wuokes (*), ja puoresti
garwes, jikko jalka daait bakoit: ti
jen autest ulkoswaddetum ja ulkos
niorfotum suddoi annagas luite
mi: Walla dat, juok daait bakoit i ja
ke, mutto quoktastalla, sodn
le owuokas ja garwetkenna; jutte
daat bako, tijen autest, rauka (**)
airwe aiti jakkolagie wainob.

VII.

Käte & Dablo.

Biskopi / Prästai ja Appetejai
bira,

I. Tim.

(*) kelpolagie (**) kaiya.

1 Tim. 3: 2, 3, 4, 6.

Akt Bistop berri orrot mainetes,
akten nisunen ålma morres, tjalkos
wuotas, guoffoteje, tjeppes åppe-
teje: i jukkeles, i dåroles, i wai-
nos wastes aukai, walla råktstra-
del, i bålkales, i pednik-hanes,
dat jukko puorest kåtebs, tjodtjo-
ta ja tulloges manait adna, kait
årlogwuotin: dat gutt i adtjet (*) le
Christegasin sjaddam.

Sit. 1: 9.

Jukko egjebbs nannost adneta dan
jalkoles bakoi jukko åppetet matta,
wai sodn mattali gåbatjak wakotet
warres åppetusen gjada, ja åisot
(**) dait, gutteh dan wuoste jåtteh.

E 5

Enl=

(*) esse (***) woiotot. åitet

Kuldelesi bira.

Heb. 13: 7.

Muttet tijen appetejit gutteh tji
Zubnielen bakob sardnom läh, juoi
wiesomen nokkemeb kasse tije wuoida
nebet die tjowote sijen jakkob.

1. Corint. 9: 14.

Stante le ai HERra biejam, jutte
dah, gutteh sardnoh Ewangeliumeb
galke mait wiesot Ewangeliumest.

Gal. 6: 6.

Walla dat, juok appetowa ba
kein, sodn juokes kajlakasagje puo
reb juina, jukto so appeta.

Tim. 5: 17, 18.

Dah wuoresummuseh gutteh puo
rist autestjodtjoteh, galkeh quefte
gårdak kudnesn adnetuet anamust

Dah

Dah gutteh bargeh bakofn ja äppe-
demesn. jutte tjalog jätta: todnt
galkah tjadnet bargejen wuofsan
nialmeb; ja akt bargeje wärdoges
le balkabs ädtjot.

Ebr. 13: 17.

Kuldelet tijen äppetsejt, ja or-
roten siji wuolekagie jutte sije gät-
seh tijen siäloi pajel, go dah, gut-
teh lokkob dakkat galkah wai dah
awoina dakkalin ja i sjuokkamin,
jutte dat i le tiji aukin.

Äiwelagi bira.

Rom: 13: 1, 2, 3, 4.

Färt almagje lekus wuolekas
äiwelagiti, gutteh wäldeb adneh:
jutte i gutteken äiwelagje le, just
Tubinelest; walla dah äiwelagjeh
gutteh

gutteh läh, sije läh Zubmelest bie
irtum; dandiet dat juok. Niwe
lagjen wnost tjodtjolaſta, ſodn tjod
tjolaſta Zubmel n biejetuſen wuoſt.
Walla dah gutteh dai wuoſtalaſteh
galkesh dobmob ädtjot pajelaſas.
Tutte dârjotejeh äh le puoredakke
jit, walla daiti pahadakkejit bal
lon. Walla juſ todn ih ſita ballet
äwvelagjeſt die dakke dah, mipuore
le, die galkah mainob ſuſte ädtjot.
Tutte ſodn le akt Zubmelen deud
nar tunji puoren. Walla juſ pahab
dakkeh die bala; Tutte ſodn i quedde
ſwerdeb (*) doſſjai. Tutte ſodn le akt
Zubmelen deudnar akt haddoteje
ſunji mären, juſko pahab dakka.

Wuol

(*) miägab.

Wuolelagi bira.

Rom. 13: 1.

Färt almagie lekus wuolekas äi-
welagitti, gutteh wäldeb adneh,
jutte i gutteken äiwelagie le, jus i
Tubmelest.

1. Pet. 2. 13, 14.

Dandlet wuoletete eatebte kair
almagien biejetusi HERRAN diet;
lekus konogasi, go Äiwemusi jälla
biejetusalmaiti, go daiti gutteh
suste saddetum leh paha dakkejit
haddon, walla daiti puoredakkejit
hewetusii.

Matth. 22: 21.

Die waddeten keisari mi keisa-
ren le, ja Tubmeli mi Tubmelen
le.

1. Tim.

1. Tim. 2: 1, 2.

Dandiet wakotab kaiſki autel
wai ſjaddalin waitemeh rokkoleſeh,
autest rokkoleſeh, kitoluſeh kaiſki al-
magi autest, konegasi autest ja dai
kaiſki autest, gutteh aiwes leh; wai
wjeſoline akt jalos ja ſaddos wje-
ſomeb kaiſki Zubuelen balloſa ja ar-
logwuoteſu.

Tit. 3: 1.

Muitajatte ſijeb, wai Förſtatt
ja aiwealmait wuolekaſeh ja kule-
logaſeh orrolin.

Galagie almai bira.

Ephes. 5: 25, 26. 28.

Tije almah etset niſunitat go at
Chriſtus etſi tjägelwaſeb, ja wade
di egjebſ ſo autest, wai ſodn galft
dab

Dab ailestet nante galkch at älmah
etsset nisunitas, go egjessse rubnaht.
Dat jutto etsa nisunebs, sodn etsa
egjebbs. jutte i le guttet kässef was
sotam ädtjebbs, walla sodn biebs
mot ja jellesta dab, nau go ai
HERra tjäggefwaseb.

1. Pet. 3:7.

Tije älmah, wiesote tijen akkai
ludne järmina, ja waddet dau ni
sulagie littat, go hejobui kudnebs
go ai queimarbelagit clemen armoi,
abma tijen rokkolwaseh her
ranch.

Col. 3:19.

Tije älmah, etsset tijen akait, ja
alet garrastalle sijen wuost.

Gallagie nisuni bira.

1. Pet.

1. Pet. 3: 5, 6.

Ukkah lekus älmattisa wuoleka-
gjeu nau go Sara lei Abrahami
garegas (*), ja kottjoi so Herran,
juon manain tije lepet siaddam, juo
dassebet puoreb ja epet balla guttes
ken suorganemest.

Ephes. 5: 22.

Tije akah leket egjet älmait wuo-
lekagjeu go HERRAI. Jutte älmait
le nifunen äiwe, nau go ai Christus
le tjäggelwasen äiwe. Dandiet
nau go tjäggelwas le Christus
wuolekagie naute galleh ai nifuneh
orrot sijen egjes älmait kaisin wuo-
lekagjeu.

Mos. kirj. 3: 16.

(*) Fulloges.

Ja

Ja to waino galk orrot älmäsat
ja sodn galka radet to pajel.

Uitigi (*) bira.

Ephes. 6: 4.

Uije attieh, allet badtie (**) ma-
naititat määrat; walla pajas bjes
motet sijeb pakkedemin ja HER-
ran wakotemin.

Manai bira.

Ephes. 6: 1, 2, 3.

Uije manah, kuldalek tijen aitts-
git HERrasn, dat le räktes. kud-
net attiabt ja ednabt, julle le dat
wuostes buda, dan toiwotasin (***)
wat tuni puorist sjaddaki, ja todn
gulle wjesotih ädnamen nahn.

D

Col.

(*) wanhini. (**) jldote
(***) loppatusin

Col. 3: 20.

Tije manah, leket aittigit kullola-
gich kaskisu, jutte dat liko HEN-
rai puorist.

Issedi (*) ja emeti bira.

Coll. 4: 1.

Tije Herrah, wuofetet deud-
narit mi raktes ja sättes le, dieten,
jutte tije ai adnebeté aft HEN-
rab almisu.

Ephes. 6: 9.

Tije Herrah, dakket dab sab-
ma sijen wuofst, ja heitet nagge-
meb dieten, jutte ai egjete HEN-
ra le almisu ja personen, gó-
tjessiem i le so ludne.

5. Mos. 24: 14, 15:

Todn

(*) Fäte bándai.

Todn i galk alt darbabejen ja
waines bargejen peiwebalkab ad-
nelet. Walla todn galka waddet
sunji balkab danka peiwen autela go
peiwe luitada:

Kaggi bira.

Ephes. 6: 4, 6.

Tije kaggeh kuldalet tijen rub-
malagie Herrait balloina ja dor-
gestemin, tijen waimen Aftager,
deswuotesin, go Christusi: i tjalmi
deudnastemin nau go sitaliten likot
almagit, walla go Christusen deud-
nareh, daffen Zubmelen situdeh
wainost; deudnaren puorewiljo-
wuotin HERRab ja i almagit;
dieten iutte matte puorit, fara
gutte dalka, dab galka jodn ruop-

tot ädtjot Zubmelest, lekus deudn
nar jälla luowes.

1. Pet. 2:18.

Tije deudnareh, orrot Her
rait wuollekagjeh kais balloin, i
goros daite puorit ja lujesit, walla
ai daite garrasita.

Nuori bira.

1. Pet. 5:5, 6.

Tije nuoreh, leket wuollekagjeh
daite wuorasumusita; Ja leket kais
keh tastanete wuollekagjeh, ja här
wetet egjebt wuollekes wuotin, juts
te Zubmel tjodtjo dai tjäulaki
wuost, walla datti wuollekasita
wadda sodn armob. Dandiet wuo
ledet egjebte Zubmelen wekses gä
ten

ten wuolai, udijsus (*) aikelpalen
tjeh pajetet.

Arbui bira.

1. Tim. 5: 5, 6.

Dat jukko rähtes arbui ja aktok
le, sodn bieja tormohs Zubmelen
nala ja orro waitemijn ja rokkodal-
lemijn tjan ja peiwen; Walla dat,
jukko ustoi mete wieso, sodn le wjes-
soi jabmes.

Almogen bira

Matth. 7: 12.

Kail, maite sitebet, jutte alma-
gjehe galleh tiji dalkat, dab daktet
ai siji; jutte dat le laga ja Pro-
pheteh.

D 3

Rom

(*) ätte son.

Rom. 13: 9.

Etse queimabt nau go egjebt.
Dat le ämwebekke lagast.

1. Tim. 2: 1.

Dandlet wakotab kairi autel wai
sjaddeh waitemeh, rottokeseh, autest
rottokeseh ja kitokeseh kairi almagi
autest.

Rom. 12: 9.

Käreswuot letus suokesewuot
ten wana; wassjotet pahab, ja
adnetet egjebte nannost puorai; les
ket queime queimteteti puorewillsos
keh weljelagie käreswuotesn, mub
be mubbeb autetus kudnin.

Go bargobs dakka sära gutte,
Die kairi ämeh puorist jutteh.

VIII

Atsanasii Symbolum.

Dart gutt, jukko sita salogin
 sjaddet, sodn galka kaiti
 autelen adnet dab kaita-
 saie Christelagie jakkob.

Dat, jukko dab i ällast ja raine-
 sitt adneta, sodn wissast lappeto-
 wa ekewen aikai.

Die se dal daat dat kaitasagie
 Christelagie jakko, jutte miije rok-
 kodallebe akteb Jubneleb kolmi
 personin (*) ja kolm personit akten
 Jubnelwuotesin.

Dank epe mastete personit epe-

D 4

ker

(*) Adrerdoisin.

ten juokete dab Zubmelagie orro-
meb.

Zutte ätja le Attjen person, ätja
Pardnen, ja ätja dan ailes Wuoi-
genen.

Walla Attje ja Pardne ja dat
ailes Wuoi genes le akt aine Zub-
mel, jäbd herlogwuotesn, jäbd
ekewen majestetesn.

Maggaragie Attje le, daggar
le Pardne, daggar le ai dat ailes
Wuoi genes.

Siudnedek le Attje, siudnedek
le Pardne, siudnedek le dat ailes
Wuoi genes,

Mätetek le Attje, mätetek le
Pardne, mätetek le dat ailes Wuoi-
genes

Ekewes

Ekwes le Attje, ekwes le
Bardne, ekwes le dat ailes Wuoi-
genes.

Dauk ah le kolm ekwesch walla
akt ekwes.

Nau go ai ah le kolm sjudnedekch,
jalla kolm matetekch, walla akt
sjudnedek ja akt matetek.

Sammalaka le Attje kaitwesk-
ses, kaitwesk ses Bardne, kaitwesk ses
dat ailes Wuoi genes.

Dauk i kolm kaitwesk sakch, wal-
la akt kaitwesk sak.

Nau le ai Attje Zubmel, Bard-
ne Zubmel, dat ailes wuoi genes
Zubmel. Ja dauk ah le kolm Zub-
melch, walla akt Zubmel.

D s Nau

Nau le Attje HERra, Bardne
HERra, dat ailes Wuogines
HERra.

Ja dauk ah le kolm HERrah,
walla akt HERra.

Zutte go nitje w rtine (*) Chris
stelagte sudnan mete dabdestet fart
personab Zubmelin ja HERrain,
nau epe matte Christelagte jalkosin
muonnet kolm Zubmelit jalla kolm
HERrait.

Attje i le gasteken, dakketowum,
sjudnetowum jalla raqatowum.

Bardne le Attjest aktok, i dakket
towum, iken sjuduntowum, walla
raqatowum.

Dat ailes Wuogines le Attjest

(*) berribe: C

ja Bardnest, i dattetum, iken sjudne-
tum, iken rägatum walla ulkos-
mannele.

Desse daale aft Attje, i kolm Ats-
tjeh, aft Bardne, i kolm Bardneh:
aft ailes Wuigenes, i kolm ailes
Wuigeneseh.

Ja daaste kolm personist i le guta-
tef auteb, i guttet mangeb, ja i guta-
tef stuorab, i guttef uttjeh.

Walla kaitkeh daah kolm personeh
leh queime queiminis jäbd ekeweseh
ja jäbd stuoreh.

Dandiet go dale jettetum le,
galleh kolm personeh aft Zubmel-
wotefin, ja aft Zubmel kolm per-
sonist rokkodalletowet.

Gutte napo sita salogin sjaddet,
sodn

sodn berri naute jakket kolm perso-
ni bira akt Zubmelwuotesn.

Walla dat le ai darbes ekewen
salogwuoti, jutte nannost jakkebe,
jutte mijen HERRA JESUS Chri-
stus le akt sadnes almagie.

Die le napo dat akt räktes jakko,
jutte miye jakkebe ja däbdestebe,
jutte mijen HERRA JESUS Chri-
stus Zubmelen Bardne legäbbat jak
Zubmel ja Almagie.

Zubmel le sodn Attjen ulmest (*)
rägatum kait aiken autelen, ja
Almagie le sodn ednen ulmest
aikesn rägatum.

Älles Zubmel, älles almagie,
järmalagie siälöin, ja älmalagie
rubmahin. Täbd

(*) naturest.

Jäbduttjai Zubmelwuoten mete,
uttjeb go Uttje älmawuoten mete,
Gutte ikka sodn le Zubmel ja
Almagie, dauk i le sodn quekt wala
la akt Christus.

Akt le sodn, dauk i nau, jutte
Zubmelwuot le molsotowum älmawuotin,
walla Zubmelwuotile
allasis waldam älmawuoteb.

Ja sodn le aiwe akt, dauk i nau,
jutte dah quekteh ulmeh läba akti
mastom walla sodn le akt person.

Jutte nau go kroppe ja siälo le
akt almagie, nante le ai Zubmel
ja almagie akt Christus.

Suok pinetum le mien salogwuoten
dier, wuoloshwölgam helweti, kolmad
peiven pajas tjödtjelam jabmekist.

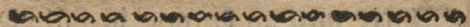
Vaiashwölgam almai, ja tjoekahemen
Tubmel atien kairwekseh älfes gäten nalm.
Dobbelt wast bäteje döbmet wiesojit ja
jabmekit.

Tuon bätemesn kairkeh almagieh galkeh
wasttjödijelet egies kroppi queim.

Ja galkeh loffob daffet egjes bargoi
autest.

Ja dah, gutteh puorit daffam läh,
galkeh tjagnet ekewen etemi: walla dah,
gutteh pahab daffam läh ekewen dälli.

Daat le dat kairkasanie Christelagie jaf-
ke. Dat juffo dab i nannost ja tjauk jaf-
ka, sodn i matta salogin siaddet.

IX.

Suddon däbdesten.

MOn wairwan suddoges almagie juffo
suddoinn ablanom ja rägarom, ja
ai daste kair mo weisom-peivi aks sud-
do:

doges wiesomeb adnam leb; Säbdestab
kaikest waimostan to auten, kaitwekses e-
fewen Zubmel, mo puore almen attje, jut-
te ib le etsam to kaike pajel, ifen queimam
nau go egjem. Mon leb (datte wärrab)
mo aitigi queim mäddelaka suddoit dak-
kam to ja to ailes budabakoi wuoste
gäbbatjak ussiolmin, bakoin ja bar
goin; ja dietab, jutte mon dandiet leb
laitoges helweti ja efewen döbmoi,
jus todn mo naute döbmet sita, go to gar-
res räktswiseswuot rauka, ja mo suddoh
deudnaham läh. Walla dal leh todn, puore
almen Uttje, toiwotam, jutte todn sitah
däkket armos ja wuolleswuoteb kait wai-
wes suddarita, gutteh egiebs järgelät siteh,
ja nannos jakkoina batteret to stuora armo-
keswuoten ja lädnestejen Jesu Christusen
deudnahemen gäik. Siji sitah todn armos
kes orrot, ikke gokte sije to wuost läh mäde
dam, ja ikäffet wele siji lokkat suddoi ras.

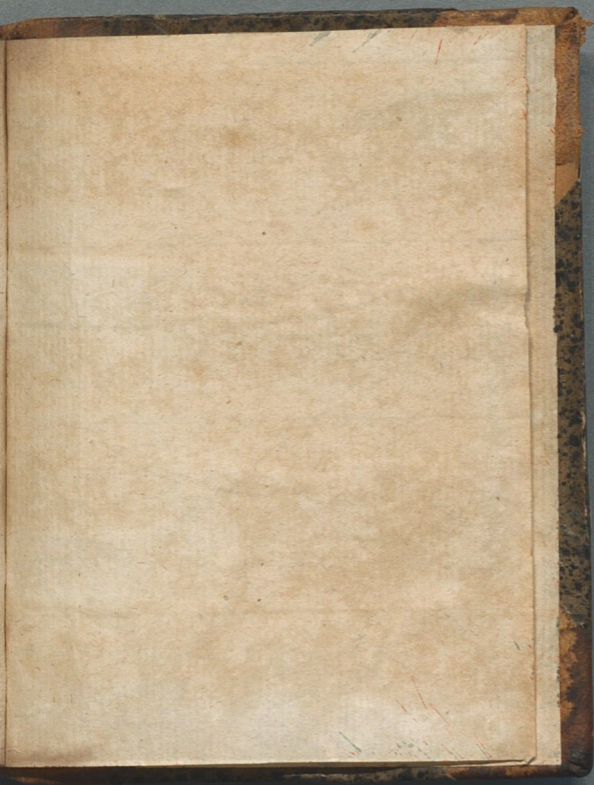
Dan

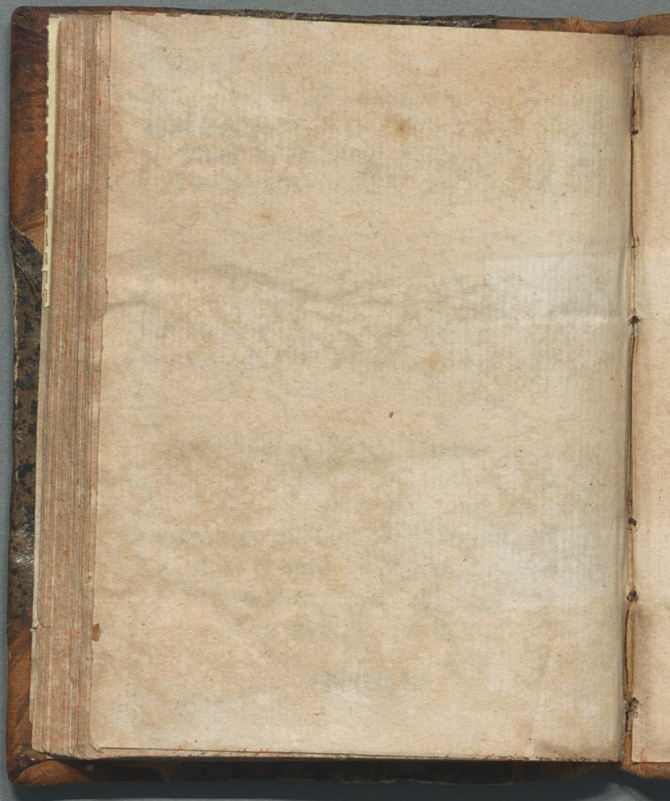
Dan nal jalostallab ai mon wairwes sud-
dar, ja rokkolab to torwolaka, wai todn
egjet toiwotasen mete orrolih munji wuelles
ja armokes, ja luitalih munji kaikit mo sud-
doit andagas, to ailes nammi rampon ja
kudnen.

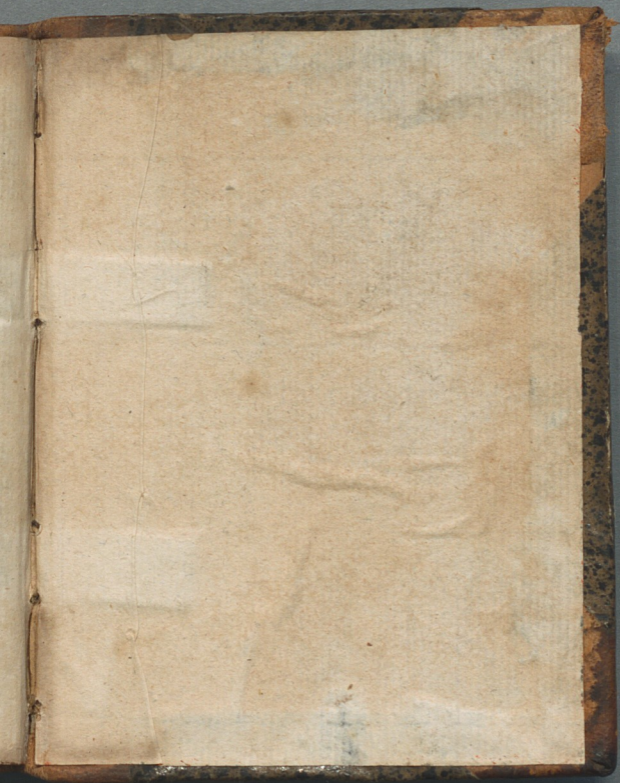
Dat kaikwelles ekewen Jubmel egjes
stuore armokeswuoten ja lādnessejen JEs-
sus Christusen deudnahemen diet, luites
miji kaikit mijen suddoit andagas, ja wad-
des miji armob puoretet mijen suddoges
wjesomeb ja ädtjot suina ekewen elemeb.
Amen.

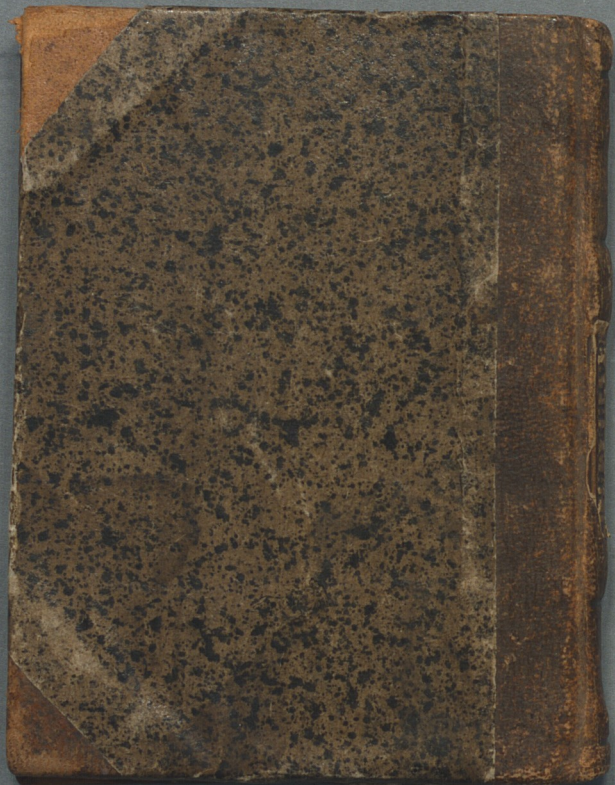
HERra puorist siugnabus mijeb ja war-
jelus mijeb. HERra pajas tjoufus arodiabs
mijen pajel, ja orros miji armokes. HER-
ra järgelus arodiabs imijen gäif, ja wad-
bus miji ekewen raseb. Urtjen nammest
ja Wardnen ja dan Nailes Wuoi-
genen. Amen.

www.books2ebooks.eu